

Студијски програм		Основне академске пословне студије		
Назив предмета		Међународне послове финансије		
Број ЕСПБ	8	Статус предмета (обавезни/изборни)		обавезни
Година	четврта	Семестар	осми	
Предметни професор	Доц. др Владимир Живановић	Пријем студената	Кабинет 37	Уторак: 13.00 – 14.00
			vzivanovic@megatrend.edu.rs	Четвртак: 15.00 – 16.00
Вежбе				
Садржај предмета				
Теоријска настава	Предмет Међународне пословне финансије има за циљ да студентима четврте године основних академских пословних студија, факултета за Пословне студије, омогући овладавање основним знањима и вештинама из области међународни пословних финансија. Ова стечена знања студентима ће дати знања из области микрофинансија, као и посматрања и анализе пословања на нивоу појединачних компанија и корпорација, процеса доношења пословних и финансијских одлука и одабира инвестиционих пројеката уз анализу ефикасности инвестиционог улагања компаније. Предмет анализира процес доношења финансијских и инвестиционих одлука на међународним финансијским тржиштима уз оцену улоге и ефикасности међународних финансијских институција у процесу финансирања компанија.			
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Активним учешћем на вежбама (што подразумева колоквијуме, семинарске радове и есеје) и анализом практичних примера и задатака, студенти треба да се оспособе да разумеју процесе на финансијским тржиштима и постану аналитичари и креатори финансијске политике.			
Литература				
1.	Проф. др Предраг Капор, Међународне пословне финансије, Мегатренд универзитет 2013.			
2.				
3.				
4.				
5.				
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
3	3			
Методе извођења наставе	Током предавања користе се разноврсни облици рада. Предвиђено је активно учешће студената, а на крају сваке обрађане теме и дискусија. На вежбама је укључено понављање градива, анализа случајева и презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања	5	писмени испит		
практична настава	5	усмени испит		50
колоквијуми	30			
семинари	10			

ИСПИТНА ПИТАЊА ИЗ ПРЕДМЕТА ОСНОВИ ФИНАНСИЈА

Испитна питања за прелазну оцену 6 су болдована. Из сваке испитне групе питања обележено је више од половине датих испитних питања која је потребно савладати за добијање прелазне оцене 6.

ГРУПА I

1. Шта су пословне финансије и који су улога и циљ пословних финансија?
2. **Какав је однос пословних финансија према финансијском менаџменту и рачуноводству?**
3. **Која је важност разматрања ризика и приноса у финансијском одлучивању?**
4. Какав конфликт интереса постоји између власника предузећа и менаџера?
5. Шта је предузеће и који су облици организовања предузећа?
6. **Шта је капитал, а шта је инвестиција?**
7. Шта је међународно пословање?
8. **Шта су мултинационална предузећа?**
9. Како послују мултинационална предузећа?
10. **Шта су међународне пословне финансије и који су циљеви међународних пословних финансија?**
11. Који су основни облици и мотиви међународног кретања капитала?
12. Која су основна правила пословног финансирања?
13. **Какав је поступак финансијског планирања?**
14. **Шта је пословни план и из чега се састоји?**
15. **Шта је то *due diligence* извештај и који је значај утврђивања кредитног бонитета предузећа?**
16. Како се управља финансијским ризиком?
17. **Какав је значај добре припреме инвестиционог пројекта за успех његовог финансирања и које су фазе припреме инвестиционог пројекта?**
18. Који су основне методологије за анализу комерцијалне исплативости пројекта?
19. Објаснити метод нето садашње вредности?
20. **Шта је *cost-benefit* анализа?**
21. Које су карактеристике подобности инвеститора?
22. **Како се оцењује ризик земље?**
23. Шта су девизе, а шта су валуте и које су валуте конвертибилне?
24. **Шта је девизни курс, а шта је валутни паритет?**
25. **Који је равнотежни, номинални и реални ефективни девизни курс?**
26. **Који је фиксни, променљиви, јединствен и вишеструки девизни курс?**
27. **Које су основне теорије девизног курса?**
28. **Који су основни елементи теорије паритета куповне моћи и паритета каматних стопа?**
29. Шта су корпе валута и шта је еуродолар?
30. Шта је евро и које земље чине еврозону?
31. Шта је девизно тржиште и како је организовано?
32. **Које су основне трансакције са девизама на девизном тржишту и шта је девизна, а шта каматна арбитража?**
33. Како се исказују девизни курсеви на девизном тржишту?
34. **Како се одређује термински девизни курс?**
35. Како се предвиђају кретања девизних курсева?

ГРУПА II

1. Шта је то девизна изложеност предузећа и који су основни облици девизне изложености предузећа?
2. Како се управља готовинским токовима у разним валутама?
3. Које су основне врсте финансијских деривата?
4. Која је разлика између форвард (терминског) уговора и фјучерса?
5. Шта је своп и које основне врсте свопова постоје?
6. Како се реализује опција?
7. Које су основне технике хедџинга уз коришћење финансијских деривата?
8. Шта је финансијско тржиште?
9. Шта је тржиште новца и који су његови основни инструменти?
10. Шта је тржиште капитала и који су његови основни инструменти?
11. Које врсте обвезница постоје?
12. Шта су обичне акције, а шта преференцијалне акције?
13. Шта је евро-тржиште и који су његови основни инструменти?
14. Шта је берза и како се послује на берзи?
15. Шта је портфолио и како се управља инвестиционим портфолиом?
16. Шта је то *SAPM* (формула и објашњење) и шта исказује бета коефицијент?
17. Како се израчунава стопа приноса на хартије од вредности?
18. Како се управља међународним портфолиом?
19. Шта су инвестициони фондови и како они функционишу?
20. Које основне врсте инвестиционих фондова постоје и каква је разлика између отвореног и затвореног инвестиционог фонда?
21. Која је улога финансијских компанија?
22. Шта је то офшор пословање и које врсте офшор компанија постоје?
23. Шта су то извозни кредити и који су основни облици извозног кредитирања?
24. Каква је пракса извозног кредитирања и какви су услови одобравања извозних кредита земаља ОЕЦД?
25. Који су видови осигурања извозних кредита и који су услови осигурања извозних кредита Бернске уније?
26. Које су основне врсте комерцијалних банкарских кредита?
27. Које су референтне банкарске каматне стопе и који су трошкови банкарског кредитирања?
28. Шта је то синдицирани кредит?
29. Како се одређује цена страног банкарског кредита?
30. Шта су међународне (стране) директне инвестиције?
31. Шта су то заједничка пословна улагања?
32. Који су облици спајања и куповине предузећа?
33. Шта су то слободне зоне?
34. Како се реализује замена спољног дуга у директну инвестицију и улагање приватног ризичног капитала?
35. Који су облици заштите страних инвеститора од стране земље домаћина и које су активности МИГА?

ГРУПА III

1. Које програме финансијског ангажовања има ИБРД и како се реализује кофинансирање у пројектима ИБРД?
2. Које су специфичности финансијског ангажмана ИФЦ?
3. Које програме финансијског ангажовања имају ЕБРД и ЕИБ?
4. Шта је то пројектно финансирање и ко су учесници у пројектном финансирању?
5. Које су предности пројектног финансирања и каква је улога пројектне компаније у пројектном финансирању?
6. Шта је то БОТ модел пројектног финансирања и које су његове специфичности?
7. Који су специфични облици међународног пословног финансирања?
8. Шта је лизинг, који су његови основни облици и које су предности и недостаци лизинга?
9. Шта су форфетирање, факторинг и франшизинг?
10. Који су основни облици везаних послова?
11. Шта је структурно финансирање, а шта секјуритизација?
12. Шта је структурно трговинско финансирање?
13. Шта је цена капитала?
14. Како се израчунава цена капитала, имајући у виду ефекат опорезивања?
15. Који фактори додатно утичу на цену капитала из страних извора?
16. Зашто је битно да предузеће познаје своје пореске обавезе и олакшице?
17. Како мултинационална предузећа управљају својим пореским оптерећењем?
18. Који је значај рачуноводства и финансијских извештаја у међународним пословним финансијама?
19. Шта су међународни рачуноводствени стандарди?
20. Који су основни елементи спољнотрговинских уговора, уговора о међународном кредиту и изградњи међународних инвестиционих пројеката?
21. Како се може одредити цена у спољнотрговинским уговорима и који су могући видови плаћања у међународним уговорима?
22. Које су заштитне клаузуле у уговорима?
23. Шта су то *INCOTERMS* (навести и објаснити 5-6 клаузула)?
24. Шта су то међународне лицитације?
25. Које су могуће преваре у међународном финансијском пословању?
26. Шта је то прање новца?
27. Која су основне одредбе регулативе о девизном пословању?
28. Које су основне одредбе регулативе о страним улагањима?
29. Које су основне одредбе регулативе о спољнотрговинском и царинском пословању?

ЗАДАЦИ ИЗ ПРЕДМЕТА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

Испитни задаци за прелазну оцену 6 су болдовани. За прелазну оцену 6 на усменом испиту извлачи се један испитни задатак из групе задатака који су болдовани.

1. Процените на основу метода нето садашње вредности и датих параметара, да ли би мултинационална компанија из Аустрије требало да реализује инвестициони пројекат (нпр . изградња фабрике) у Кенији: а) процењује се да ће укупна инвестиција вредети 20 милиона EUR и да ће се пројекат у целости завршити (изградити фабрика) за годину дана; б) фабрика би требало да послује 3 године, након чега ће се продати по процењеној цени (ликвидациона вредност) од 5 милиона EUR; ц) да ће нето прилив за мултинационалну компанију у све три године рада фабрике износити по 5 милиона EUR; д) да је дисконтна стопа утврђена на бази (просечне пондрисане) цене капитала мултинационалне компаније из Аустрије од 10%, уз корекцију (премију) за ризик (због ризика девизног курса, инфлације, могуће експропријације и сл. од додатних 5 процентних поена.

2. Ако се девизни курс америчког долара (USD) према аустралијском долару (AUD) тј . USD/AUD променио са 1,60 на 1,50 (1 USD = 1,50 AUD), онда је: а) AUD апресирао и за Аустралијанце роба из САД је постала јефтинија; б) AUD је апресирао и за Аустралијанце роба из САД је постала скупља; ц) AUD је депресирао и за Аустралијанце роба из САД је постала скупља; д) AUD је депресирао и за Аустралијанце роба из САД је постала јефтинија.

3. Очекује се да ће инфлација у САД бити следеће године 4%, а у Шведској 9%, а наредне године у САД 6% и у Шведској 7%. Садашњи спот курс је 1 SKR (шведска круна) = 0,1050 USD. Базирано на паритету куповне моћи, који би спот девизни курс за SKR у односу на USD требало очекивати за две године: а) 0,1111 USD; б) 0, 1024 USD; ц) 0, 0992 USD; д) 0,1074 USD?

5. Садашњи спот курс USD према CHF (C0) је 1 USD = 1,60 CHF. Очекује се да ће инфлација у Швајцарској у следећој години бити 2%, а у САД 5% . Према паритету куповне моћи, каква је очекивана спот вредност девизног курса (C1) USD у односу на CHF за годину дана од сада?

6. Приметили сте да се девизни курс између тајландског бата (THB) и америчког долара (USD) значајно променио . Девизни курс THB у односу на USD променио се са 25 на 30 (1 USD = 25 THB, односно 30 THB) . Питања: а) Да ли је THB апресирао или депресирао у односу на USD? б) За који проценат се променила вредност THB у односу на USD? ц) За који проценат се вредност USD променила у односу на THB?

7. Добијене су телефоном котације америчког долара (USD) и јапанског јена (JPY) за спот девизни курс (USD/JPY) од три банке: банка А: 1 USD =121,15 - 121,25 JPY; банка б: 1 USD 121,30-121,35 JPY; банка Ц: 1 USD = 121,15-121,35. Питања: Шта ове котације значе? Да ли постоји могућност за девизну арбитражу?

8. Предузеће из САД је позајмило 5.000.000 британских фунти (GBP) од банке када је курс био 1 GBP = 1,45 УСД. Када је предузеће требало да врати овај износ, изненада се курс променио, тако да је сада 1 GBP = 1,51 USD. Питање: Да ли су ове промене курса добре с аспекта предузећа?

9. Банка је дала следеће котације девизних курсева за швајцарски франак (CHF) и аустралијски долар (AUD) у односу на USD: а) $USD/CHF = 1,5960 - 70$; б) $USD/AUD = 1,8225-35$. Питање: Једно предузеће из Аустралије тражи курс AUD у односу на CHF. Који укрштени курс ће банка котирати?

10. Спот курс EUR/USD је 1,1795 (1 EUR = 1,1795 USD). Једногодишња каматна стопа на тржишту је 4% за EUR и 5% за USD. Питања: Колики би требало да буде термински курс EUR/USD за а) годину дана и б) за 6 месеци?

11. Садашњи девизни курс је 1 USD = 1,12 EUR, а једногодишњи термински курс је 1 USD = 1,25 EUR. Предузеће из Немачке намерава да инвестира 1.000 EUR на годину дана у обвезнице. Питање: Ако је каматна стопа на годину дана за EUR 3,35%, а за USD 2,25%, да ли би требало да предузеће улаже у обвезнице у EUR или у USD? Објасните одлуку.

12. Спот курс CHF према USD је $USD/CHF = 1,5960-70$ (1 USD = 1,5960 CHF - 1,5970 CHF). Тромесечни термински курс је $USD/CHF = 1,5932-62$ (1 USD = 1,5932 CHF - 1,5962 CHF). Питања: а) Да ли се са CHF тргује уз премију или дисконт у односу на USD на терминском тржишту? б) Израчунај термински дисконт или премију на годишњем нивоу за CHF у односу на USD?

13. Која од следећих могућих трансакција је најлогичнија за фирму из САД која треба да прими плаћање у CHF у будућности, али жели да избегне ризик девизног курса, пошто нема девизну противставку која компензује позицију у CHF: а) да купи куповну (кол) опцију на CHF; б) да прода путем терминског (форвард) уговора CHF; ц) да купи CHF путем терминског (форвард) уговора; д) да купи CHF сада и положи их у депозит, како би извршила плаћање када за то дође време? Објасни одговор.

14. Ако сматрате да ће GBP апресирати у односу на USD, било би исправно да _____ кол опцију у GBP или да _____ GBP пут опцију.

Одговор: а) купите, продате; б) купите, купите; ц) продате, продате; д) продате, купите.

15. Фирма из САД треба да прими 10 милиона CHF за 7 дана. Менаџмент фирме сматра да ће CHF значајно депресирати у наредном периоду. Под претпоставком да је ово тачно, фирма ће остварити највећи добитак (најмањи губитак) ако: а) прода на термин CHF за USD; б) купи пут опцију на CHF; ц) купи кол опцију на CHF; д) купи на термин CHF; е) не уради ништа.

16. Инвеститор из САД би желео да купи 10.000 акција компаније „лафарж“ (Lafarge) из Француске, којима се тргује на берзама у Паризу, Лондону и Њујорку (на бази америчке депозитне потврде – ADR која је еквивалентна једној четвртини акција „лафаржа“). Инвеститор је затражио од брокера да му дâ котацију нето цене, без провизије за све три берзе, које су следеће: Њујорк 24,07 – 24,37 USD; Лондон 66,31 – 67,17 GBP; Париз 99,40 – 100,30 EUR. Котације девизних курсева које су добијене од банке су: 1 GBP = 1.4575 – 1.4580 USD и 1 EUR = 0.9691 – 0.9695 USD. Питање: Израчунај колики су трошкови у USD куповине 10.000 акција, или њиховог еквивалента, на свакој од ове три берзе и утврди где је боље купити акције.

16. Колика је пуна цена еврообвезнице са годишњим купоном од 6%, ако је њена „чиста“ цена по којој се котира 95% и ако је прошло тачно 90 дана од последње купонске исплате?

17. Имате 800.000 EUR и решили сте да их по текућем курсу од $1 \text{ EUR} = 1,25 \text{ USD}$ замените за 1.000.000 USD, како бисте инвестирали у акције компаније у САД. После годину дана добили сте дивиденду од 50.000 USD и продали сте акције по цени од 1.100.000 USD. а) Колика је стопа приноса (P) у USD? б) Колика је стопа приноса (P1) у EUR, ако се курс није променио? ц) Колика је стопа приноса (P2) у EUR, ако је сада курс $1 \text{ EUR} = 1,35 \text{ USD}$?

18. Ви сте инвеститор који би требало да се определи да уложи у један од два наведена инвестициона фонда који имају следеће перформансе: Инвестициони фонд „Алфа” који улаже само у акције предузећа из САД до сада је имао просечну номиналну стопу приноса од 15% годишње; Инвестициони фонд „Бета” који улаже само у акције предузећа из еврозоне је до сада имао просечну номиналну стопу приноса од 12% годишње. У који инвестициони фонд би уложили своја средства, ако је очекивана инфлација у следећој години у САД 5%, а у еврозони 2% и ако се очекује да ће USD у односу на EUR депресирати за 2%?

19. Од страног добављача понуђен вам је попуст од 2% ако поручбину платите у року од 10 дана, или да платите пун износ од 100.000 EUR у року од 30 дана. Питања: а) колики је трошак одлагања плаћања на 30 дана?; б) колико је трошак одлагања плаћања ако се у периоду од 11. дана до 30. дана курс промени са $1 \text{ EUR} = 80$ динара на $1 \text{ EUR} = 85$ динара; ц) ако се у периоду од 11. дана до 30. дана курс проценио од $1 \text{ EUR} = 80$ динара на $1 \text{ EUR} = 70$ динара, колики је укупан трошак одлагања плаћања?

20. Предузеће из САД је добило једногодишњи кредит од 1.000.000 новозеландских долара (NZD) по каматној стопи од 8%. Кредит по пријему средстава конвертује из NZD у USD како би платило обавезе својим испоручиоцима. Девизни курс у то време је $1 \text{ NZD} = 0,50 \text{ USD}$, тако да је 1.000.000 NZD конвертовано у 500.000 USD. После годину дана предузеће треба да врати кредит од 1.000.000 NZD, плус камату од 80.000 NZD. Претпоставимо да је у међувремену NZD апресирао са 0,50 USD на 0,60 USD. Колико средстава предузеће треба да врати у USD и која је цена кредита (ефективна стопа финансирања)?

21. Ваше предузеће је добило 3 понуде за девизни кредит на 5 година, под следећим условима: 1) кредит у CHF, фиксна каматна стопа од 8% годишње, отплата у 10 полу-годишњих рата; 2) кредит у USD, каматна стопа LIBOR (тренутно 5%) + 2%, отплата у 10 полугодишњих рата; 3) кредит у EUR, каматна стопа EURIBOR (тренутно 4%) + 2%, са једном годином почека и отплатом у 4 годишње рате. Коју би од ових понуда изабрали, ако постоји тренд пада тржишних каматних стопа у свету и слабљења USD? Образложите своју одлуку.

22. Предузеће из Велике Британије жели да формира своје предузеће у Индонезији. Као финансијски менаџер предузећа требало би да припремите за Управни одбор предлог за инвестицију, који би требало да обухвати аспекте који су критични за инвестирање, а не спадају у оне који су из ужег комерцијалног домена, као што су трошкови производње, тржиште, цене и конкуренција. Које бисте од ових ризика за инвестицију посебно истакли? Предлог одговора: ризик девизног курса, инфлација, политички ризик, ограничења у трансферу дивиденди, блокада средстава ... Образложи ове ризике.

23. Мултинационално предузеће из Јапана има своје предузеће у Немачкој које по основу дивиденде годишње дозначава 10 милиона EUR матичном предузећу из Јапана. Ако EUR _____ у односу на JPY, износ средстава која се дозначавају у JPY _____. Изаберите тачан одговор а) апресира; ће се смањити; б) депресира; неће се променити; ц) апресира; неће се променити; д) депресира; ће се смањити; е) апресира; ће се повећати.

24. Предузеће X послује профитабилно и плаћа порез по стопи (Ps) од 30%, с тим да се финансира из задужења (D) од 1.000.000 новчаних јединица, на које се плаћа каматна стопа од 5 % годишње (ks) и сопственог (акционарског) капитала (Sk) од 3.000.000 новчаних јединица, на који би, према проценама менаџмента предузећа, с обзиром на досадашње резултате и дивиденду коју исплаћују предузећа сличне величине у овој бранши, акционарима требало исплатити дивиденду (d) од 10%. Узимајући у обзир ефекат одбитка издатака на камату код опорезивања, израчунај просечну пондерисану цену капитала?

25. Шта ће се десити ако у укупном задужење предузећа X учествује 50% инострани (девизни кредит) кредит који је узет и враћа се у страниј валути, а у току године дође до промене девизног курса, тако да валута у којој је кредит деноминира апресира у односу на домаћу валуту за 20%. Могуће је више одговора: а) повећаће се обавезе предузећа исказане у домаћој валути; б) порашће цена капитала (у домаћој валути) по основу ино-задужења; ц) повећаће се учешће задужења у укупним изворима финансирања; д) ова промена неће утицати на финансијску структуру и обавезе предузећа.

26. Инвеститор из САД купује 100 акција компаније „Хеиникен”, које су на листингу у Амстердаму, по 40 EUR за акцију по текућем курсу од 1 EUR = 1,1 USD. Укупни трошкови су 4.400 USD, односно 44 USD по једној акцији „Хеиникена”. Три месеца касније добија дивиденду од 2 EUR по акцији, на коју се плаћа порез по одбитку по стопи од 15% у Холандији. Инвеститор одлучује да прода акције. Свака акција у тренутку продаје има тржишну вредност од 38 EUR, а текући курс је сад 1 EUR = 1,2 USD. Овај исти курс је примењен код исплате дивиденде. Колики су готовински примици у USD и стопа приноса у USD?

27. Земља А увела је порез на капиталну добит по стопи од 20% на државне обвезнице. Колики ће принос остварити страни инвеститор који је купио једногодишње државне обвезнице (без купона) са номиналном вредношћу од 100 новчаних јединица, по дисконтној цени од 92 новчане јединице.

28. Израчунајте колика царина и ПДВ се морају платити на увозну робу вредну 100.000 EUR, ако је царинска стопа 10%, стопа ПДВ-а 20%, а курс 1 EUR = 115,00 RSD.

29. Уколико признати економски аналитичари прогнозирају општи раст нивоа камата на међународном тржишту капитала у наредних неколико година, да ли бисте на почетку године узели инострани кредит који треба вратити на крају године једнократном отплатом са припадајућом каматом:

1) ако је инострани кредит у USD са каматном стопом на бази LIBOR-а који је сада 5% на годишњем нивоу, или

2) ако је инострани кредит у EUR са каматном стопом на бази EURIBOR-а који је сада 4,5% на годишњем нивоу, ако се очекује да ће;

а) EUR значајније апресирати у односу на USD у наредних годину дана (процене су 10%);

б) ове валуте (и USD и EUR) апресирати у истом проценту у односу на домаћу валуту.